

СТАЛІНСЬКІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ, ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

СЕРЕДА
31
СІЧНЯ
1951 року
№ 3 (652)
Ціна 20 коп.

Ідейне виховання студентства

В радянській вищій школі закінчилася зимова екзаменаційна сесія. Сьогодні починаються канікули, які продовжаться до 6-го лютого.

В більшості університетів та інститутів екзамени показали, що якість викладовської роботи продовжує підвищуватись. Підчас сесії багато тисяч студентів виявили хороше знання теорії, вміння творчо осмислювати складні питання науки і техніки.

Успіхи радянської вищої школи — результат повсякденної уваги і піклування комуністичної партії, Радянського уряду, товарища Сталіна. Величезну роль у поліпшенні всієї роботи вищої школи і особливо в ідейному вихованні студентства відіграли історичні рішення Центрального Комітету партії з ідеологічних питань, а також дискусії з важливих проблем радянської науки.

Радянська вища школа допомагає нашій молоді засвоювати всю суму знань, що їх виробило людство. Чудовою якістю вихованців радянської школи є безмежна відданість справі Леніна — Сталіна, справі комунізму. «В ОСНОВІ КОМУНІСТИЧНОЇ МОРАЛІ, — вчить В. І. Ленін, — ЛЕЖИТЬ БОРОТБА ЗА ЗМІЦНЕННЯ І ЗАВЕРШЕННЯ КОМУНІЗМУ. ОСЬ В ЧОМУ ПОЛЯГАЄ І ОСНОВА КОМУНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ОСВІТИ І НАВЧАННЯ».

Радянська вища школа корінним чином відрізняється від учбових закладів капіталістичних країн, де з кафедр проповідуються реакційні, антинаукові, фашистські й напівфашистські «теорії», що виправдовують гноблення й безправ'я мільйонів трудящих, підготовку й розв'язування імперіалістами нової війни. Американські університети й коледжі калічать, морально нівечать молодь, культивують низькі, людиноненависницькі інстинкти. Викладач Нью-Йоркського університету Філіп Кокс, наприклад, відзначає, що посилювана військова муштра «приводить до отупіння молоді й дорослих, тримає їх у стані постійної недорозвиненості». Вища освіта в капіталістичних країнах є привілей експлуататорських класів.

В нашій країні школа доступна для найширших мас трудящих. В ній учаться діти робітників, селян і радянської інтелігенції всіх національностей.

В Радянському Союзі нараховується вісімсот вісімдесят вищих учбових закладів, в яких навчається 1.230.000 студентів — на чотириста тисяч чоловік більше ніж перед війною.

Якість підготовки молодих спеціалістів в нашій країні безперервно зростає. Але разом з тим підвищуються й вимоги до вищої школи. Вона повинна готувати освічених людей, що володіють глибокими знаннями у вибраній ними спеціальності, людей з великим культурним кругозором. Вона повинна збагачувати духовний світ студентства, вироблювати у нього допитливість, інтерес до активної громадської діяльності, до творчості, виховувати молоде покоління бадьорим, яке вірить в нашу велику справу, не боїться труднощів і готове перебороти всякі перешкоди. Вища школа покликана озброювати нашу молодь вченням Маркса — Енгельса — Леніна — Сталіна.

«...Є ОДНА ГАЛУЗЬ НАУКИ, — учить товариш Сталін, — ЗНАННЯ ЯКОЇ ПОВИННО БУТИ ОБОВ'ЯЗКОВИМ ДЛЯ БІЛЬШОВИКІВ УСІХ ГАЛУЗЕЙ НАУКИ, — ЦЕ МАРКСИСТСЬКО-ЛЕНІНСЬКА НАУКА ПРО СУС-

ПІЛЬСТВО, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА, ПРО ПЕРЕМОГУ КОМУНІЗМУ».

За останні роки викладання основ марксизму-ленінізму в вищих учбових закладах поліпшилось. Радянські студенти проявляють великий інтерес до марксистсько-ленінської літератури, самостійно вивчають класичні твори Маркса, Енгельса, Леніна і Сталіна.

Великі й відповідальні завдання покладені на кафедри суспільних наук, які покликані беззастановно підвищувати ідейний рівень лекцій та семінарських занять. Тим часом ще не у всіх вищих учбових закладах кафедри громадських наук справляються з поставленими перед ними завданнями. Міністерство вищої освіти досі ще недостатньо керує викладанням суспільних наук у вузах країни. Воно не приділяє належної уваги добору кадрів викладачів суспільних наук, мало дбає про підготовку цих кадрів. Недостатньо розвинута науково-дослідницька діяльність на кафедрах суспільних наук.

Глибоке, змістовне, яскраве викладання основ марксизму-ленінізму в деяких випадках підміняється безстрасним викладом окремих теоретичних положень. Сухе, нецікаве, на низькому ідейному рівні проводяться, наприклад, лекції з основ марксизму-ленінізму в Кишинівському медичному інституті. Мало дають тут і семінарські заняття, які покликані сприяти самостійній роботі студентів, розвивати у них допитливість та інтерес до вивчення суспільних наук.

Працівники кафедр суспільних наук, партійні та комсомольські організації вищих учбових закладів повинні забезпечити викладання марксизму-ленінізму на високому ідейному рівні, глибоке засвоєння студентами «Короткого курсу історії ВКП(б)» і творів класиків марксизму-ленінізму, вивчення яких передбачено учбовим планом вищої школи. Треба рішуче поліпшувати методи викладання суспільних наук, до кінця усунути формалізм і школярство, талмудизм і навітництво у викладанні.

За ідейне виховання студентства, за підвищення якості викладання, за успішну підготовку всебічно освічених кадрів радянської інтелігенції велику відповідальність несуть партійні і комсомольські організації вищих учбових закладів. Вся партійна і ком-

сомольська робота у вищій школі повинна бути підкорена завданням більшовицького виховання студентів, вона покликана розвивати у студентів благородне прагнення вірою і правдою служити своїй соціалістичній Батьківщині, своєму народові, великій справі комунізму. Партійні і комсомольські організації вищої школи покликані культивувати радянський патріотизм, вести непримиренну боротьбу з чужими духові радянських людей проявами розлітливої буржуазної ідеології. Виховуючи студентів в дусі пролетарського інтернаціоналізму, непорушної дружби народів, необхідно безпощадно боротися з проявами націоналізму, космополітизму та низькопоклонства перед буржуазною іноземщиною.

Ідейне виховання радянського студентства — важлива складова частина всієї роботи районних, міських, обласних та крайових партійних комітетів. Вони повинні контролювати і спрямовувати роботу партійних організацій у вищій школі, проявляти постійне піклування про підвищення рівня підготовки молодих спеціалістів.

Особливої уваги потребує культурно-масова робота студентів. Треба виховувати хороші смаки у нашої молоді, ширше пропагувати кращі твори літератури і мистецтва, сприяти розквіту студентської самодіяльності, активізувати роботу студентських наукових товариств і художніх гуртків, всемірно розвивати фізичну культуру і спорт.

В нашій країні перед молодими спеціалістами відкриті найширші можливості для прикладання їхніх знань, для натхненної творчої діяльності. Великі будови комунізму, сталінський план перетворення природи, здійснюваний на безкрайніх просторах нашої вітчизни, вимагають великої армії спеціалістів найрізноманітнішої кваліфікації. Працювати на цих будовах, на вській ділянці господарського і культурного будівництва — висока честь для кожного радянського спеціаліста.

Радянський Союз — цитадель і розсадник передової науки. У нас вища школа користується всенародною підтримкою і любов'ю. Вона відіграє велику роль у комуністичному вихованні радянської молоді, готує активних будівників комуністичного суспільства. Радянська молодь бадьоро і впевнено дивиться вперед. Перед нею відкриті всі дороги. Її шлях вперед освітлюють всепереможні ідеї Леніна — Сталіна.

Передова «Правди» від 24 січня.

Окружна передвиборна нарада

На передвиборній нараді представники трудящих Харківського — Дзержинського виборчого округу одностайно підтримали висунення кандидатами в депутати Верховної Ради Української РСР Йосифа Віссаріоновича Сталіна, В. М. Молотова, М. К. Пономаренка, М. В. Подгорного.

Просторий зал Будівельного технікуму переповнений. Стахановці заводу маркшейдерських інструментів, працівники численних проектних установ, студенти й професорсько-викладацький склад вищих учбових закладів, представники заводів, шкіл, установ зібралися сюди на окружну передвиборну нараду трудящих Харківського — Дзержинського виборчого округу № 366.

Нараду відкриває старший з присутніх професор університету ім. Горького, академік М. П. Барабашов.

Під бурхливу овацію присутні обирають почесну президію в складі Політбюро ЦК ВКП(б) і Політбюро ЦК КП(б)У. Почесним головою одностайно обирається вождь народів Йосиф Віссаріонович Сталін.

На трибуні лауреат Сталінської премії, головний конструктор заводу маркшейдерських інструментів М. О. Погарський.

За дорученням робітників, інженерно-технічних працівників і службовців заводу маркшейдерських інструментів, — говорить тов. Погарський, — я прошу підтримати нашу пропозицію висунути першим кандидатом в депутати Верховної Ради Української РСР нашого любимого вождя і вчителя, друга всіх трудящих Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Ці слова вкриваються бурхливою овацією.

Від імені професорів, викладачів і студентів університету ім. Горького виступає доктор біологічних наук В. М. Нікітін. Він говорить:

— Колектив університету одностайно назвав першим кандидатом в депутати Верховної Ради УРСР геніального вождя радянського народу, прапороносця миру Йосифа Віссаріоновича Сталіна. Сталінське піклування про розквіт радянського суспільства відчувається в усіх галузях нашої творчої

праці, — говорить він. — Чудовим прикладом сталінського піклування про дальше піднесення нашої науки, є творчі дискусії з питань філософії, мічурінської біології, павловської фізіології й мовознавства. Ми можемо з радістю повідомити про виділення урядом величезних коштів на будівництво Харківського університету, яке незабаром має розпочатись. В чудовій багатопверховій будівлі працюватимуть дев'ять факультетів, науково-дослідні інститути, лабораторії, бібліотеки. З величезним піднесенням й радістю наш колектив висуває своїм першим кандидатом у депутати Верховної Ради УРСР геніального вченого, корифея науки Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Присутні влаштовують бурхливу овацію на честь Й. В. Сталіна.

— Вчені, студенти й співробітники університету висунули кандидатами в депутати вірних соратників Й. В. Сталіна — Вячеслава Михайловича Молотова й Пантелеймона Кіндратовича Пономаренка, — продовжує професор Нікітін. — Наш колектив назвав також своїм кандидатом першого секретаря Харківського обласного комітету КП(б)У Миколу Вікторовича Подгорного.

З палкими промовами виступили вчителька школи № 131 тов. Щербаєва, професор Медичного інституту тов. Бокаріус, інженер Діп-росталі тов. Самоха, секретар Дзержинського райкому КП(б)У тов. Яндрінська, студентка університету тов. Луценко. Всі вони гаряче підтримали висунуті кандидатури.

Учасники передвиборної наради трудящих Харківського — Дзержинського виборчого округу № 366 приймають резолюцію, в якій одностайно підтримують висунення кандидатами в депутати Верховної Ради УРСР Йосифа Віссаріоновича Сталіна, Вячеслава Михайловича Молотова, Пантелеймона Кіндратовича Пономаренка, Миколи Вікторовича Подгорного.

Нарада ухвалила звернення до всіх виборців округу і обрала довірених осіб.

З величезним піднесенням було прийнято вітального листа великому Сталіну.

На фото (ліворуч): в залі окружної передвиборної наради Харківського — Дзержинського виборчого округу № 366.

Виступає професор Харківського державного університету ім. О. М. Горького доктор біологічних наук В. М. Нікітін.

Нове положення про аспірантуру

Наказом міністра вищої освіти СРСР затверджено нове положення про аспірантуру.

Згідно з новим положенням прийом до аспірантури з відривом від основної роботи проводиться щорічно з 1 травня по 15 жовтня.

До аспірантури приймаються громадяни СРСР віком до 40 років, що мають закінчену вищу освіту в обраній галузі науки, виявили здібність до науково-дослідної роботи та мають науковий, педагогічний або виробничий досвід в галузі своєї спеціальності.

Особи, що успішно закінчили вищий навчальний заклад і виявили нахил до науково-дослідної роботи, можуть бути допущені до вступних іспитів в аспірантуру безпосередньо після закінчення вищого навчального закладу за рекомендацією вчених рад. За такими особами зберігається стипендія на протязі двох місяців після закінчення вищого навчального закладу.

До заочної аспірантури прийом проводиться без обмеження віку.

Термін навчання в аспірантурі, включаючи захист дисертації, встановлюється для кожного аспіранта індивідуально, але не більше трьох, а для аспірантів-заочників — чотирьох років.

До індивідуального плану аспіранта, що затверджується на весь період навчання в аспірантурі, включаються такі види учбових занять: виконання робіт по дисертаційній темі, заняття за спеціальністю й суміжними дисциплінами, вивчення діалектичного та історичного матеріалізму, вдосконалення в іноземній мові.

Встановлені кандидатські екзамени (з дисциплін своєї спеціальності та суміжних дисциплін, з діалектичного та історичного матеріалізму і з одної іноземної мови) аспірант зобов'язаний скласти не пізніше 1-го півріччя другого року навчання (для аспірантів-заочників — не пізніше 1-го півріччя третього року).

Індивідуальний план роботи аспіранта представляється завідувачем кафедри на обговорення Вченої ради факультету і затверджується керівником навчального закладу не пізніше як через 1—2 місяці після зарахуван-

ня аспіранта. Тема дисертаційної роботи аспіранта затверджується Вченою радою вузу у другому півріччі першого року навчання за представленням завідувача кафедри і наукового керівника.

Підготовка аспірантів до педагогічної роботи ведеться на протязі всього періоду навчання в аспірантурі і включає: самостійне вивчення літератури з педагогічних наук, відвідування занять, які проводить науковий керівник та інші викладачі, самостійне проведення учбових занять з студентами за дорученням наукового керівника, участь в методичній роботі кафедри, проведення не менше як двох пробних лекцій.

Науковими керівниками аспірантів можуть бути, як правило, доктори наук або професори вищих навчальних закладів.

Періодично, не менше як два рази на рік, аспірант звітує про виконання свого індивідуального плану на засіданні кафедри.

Наприкінці кожного навчального року проводиться атестація аспірантів. Аспірант, що не виконав у визначений термін індивідуального плану без поважних причин, відчисляється з аспірантури.

Такими, що закінчили аспірантуру, вважаються особи, які виконали індивідуальний план та захистили дисертацію на одержання вченого ступеня кандидата наук.

В аспірантуру при вузах та науково-дослідних установах прикомандировуються терміном до одного року викладачі та інші працівники вищих навчальних закладів і вчителі шкіл, що склали кандидатський мінімум та працюють над дисертаціями на одержання вченого ступеня кандидата наук.

Особи, прикомандировані до аспірантури, залишаються в штаті вищих навчальних закладів та шкіл, що їх командировали. За ними зберігається основний оклад за посадою, яку вони займали раніше.

Загальне керівництво підготовкою наукових і науково-педагогічних кадрів через аспірантуру в усіх міністерствах і відомствах здійснюється Міністерством вищої освіти СРСР, а в академічних науково-дослідних установах — президією Академії Наук СРСР.

Підвищуються вимоги до самостійної роботи аспіранта

Основна особливість нового положення про аспірантуру полягає в тому, що воно підвищує вимоги до самостійної роботи аспіранта. На перший план нове положення висуває працю аспіранта над дисертаційною роботою.

Згідно нового положення аспірант повинен починати роботу над дисертацією з 2-ої половини першого року навчання. Таким чином, «шкільний» елемент у підготовці зводиться до мінімуму.

Нове положення про аспірантуру особливо сприятливе для своєчасної перевірки особистих якостей аспіранта. Досі аспірант на протязі півтора років своєї підготовки лише складав екзамени і при атестації в цих випадках виявлялося, що він нібито успішно виконав план. Труднощі починалися лише по закінченні другого року аспірантури, коли аспірант по-справжньому приступав до виконання своєї дисертації й не рідко виявлялося, що благополуччя, за-

фіксоване атестацією після 1 року аспірантури, гинуло тоді, коли практично не залишалось часу, щоб виправити становище.

Підготовка аспірантів є основним методом виховання наукових кадрів у радянській вищій школі. Правильна організація цієї справи має величезне значення, й нове положення про аспірантуру цінне тим, що воно виправляє істотні недоліки, які досі мали місце, вносить елемент великої чіткості й організованості у справу державного значення.

Проф. Б. ПІНЕС,
доктор фізико-математичних наук.

Засідання Ради університету

30 січня в актовому залі відбулося традиційне засідання Ради університету, присвячене 146-річчю з дня відкриття Харківського державного університету. З доповіддю «Історія фізико-хімічного товариства при Харківському університеті» виступив професор Л. М. Андреев.

Книги з усіх кінців Союзу

Вже в перші роки існування радянської влади Володимир Ілліч Ленін вказав на величезне значення пересилки книжок поштою. А. В. Луначарський у своїх спогадах наводить висловлення Володимира Ілліча: «Книжка — величезна сила. Потяг до неї в результаті революції значно збільшиться. Треба забезпечити читача великими читальними залами й рухливістю книги, яка повинна доходити до читача...».

Міжбібліотечний абонемент є засобом поліпшення бібліотечно-бібліографічного обслуговування й дає можливість читачеві користуватися книжковими скарбами бібліотек Радянського Союзу. Центральна наукова бібліотека університету встановила зв'язок з 76 бібліотеками Союзу, серед яких такі найкрупніші, як Всесоюзна бібліотека ім. В. І. Леніна, Державна публічна бібліотека ім. М. Є. Салтикова-Щедрина, бібліотека Академії наук СРСР, бібліотека Академії наук УРСР, бібліотеки Московського, Ленінградського, Київського університетів і багато інших.

На протязі ряду років читачі ЦНБ професори, доценти, аспіранти, й студенти користуються бібліотечним абонементом, одержуючи з бібліотек Союзу різноманітну наукову літературу. Серед них професори Пакуль, Хотінський, Барабашов, Жінкін, Повзнер, Семенов-Зусер, доценти Коваль, Новиковський, Комар, Крандієвський, Баженов, Розенберг, аспіранти Бровков, Федотова, Федорець, студенти Демченко, Лещенко, Погасьян, Карлінер та багато інших.

С. БАЗАРОВА,
О. АЛЕКСАНДРОВИЧ,
працівники Центральної наукової бібліотеки.

Після вдалого полювання

Фотостуд. В. ВАСИЛЕНКА.

ДО ВИБОРЦІВ

Студентку III курсу історичного факультету Лілію Фінкель справедливо вважають одним з кращих старших агітаторів на агітпункті при виборчій дільниці по вул. Трінклера, 8. В ці дні Ліля щодня буває у виборців-мешканців 13-го під'їзду будинку № 6 по вул. Данилевського. Її бесіди з виборцями завжди цікаві й змістовні. Агітатор часто провадить голосні читки газет і журналів.

На фото: старший агітатор Л. Фінкель направляє на чергову бесіду.

Фото В. ВАСИЛЕНКА

Задовольняти потреби агітаторів

Виборча кампанія збігалася з відповідальним періодом в житті студентів — екзаменаційною сесією. Враховуючи це, партійне бюро біологічного факультету створило агітбригаду виключно з викладацького складу, наукових співробітників і лаборантів. Бригада складається з 15 чоловік, що обслуговують 234 виборці. Партійне бюро роз'яснило агітаторам завдання, що стоять перед ними.

Весь агітколектив активно включився до роботи. В перші ж дні були складені списки виборців, проведено вже по кілька бесід. Науковий співробітник Сорокіна, старший лаборант Зубко та асистент Пояркова живо й цікаво провадять бесіди. Вони прислухаються до запитів виборців і намагаються виконувати їх. Якоюсь групою домогосподарок виявила бажання послухати інформацію про міжнародні події. До наступної бесіди агіта-

тори добре підготували це питання.

Успішно ведуть агітаційну роботу серед виборців наукові співробітники тт. Рудаєва й Батозька, старший лаборант Ольгінська та інші.

В перші ж дні роботи агітбригад у агітаторів виникає низка запитань і потреб як краще й цікавіше побудувати бесіду, яку художню літературу використати. Дуже бажано, щоб на інструктажах і семінарах агітаторів, які провадяться щопонеділка, можна було б одержати кваліфіковану консультацію.

Для того, щоб агітатор зміг своєчасно й добре підготуватися до кожної бесіди, він заздалегідь повинен прочитати необхідну політичну й художню літературу. Тому на період виборчої кампанії агітаторів необхідно забезпечити тематичним планом.

К. ЕРМОЛЕНКО,
старший агітатор.

Хроніка агітаційної роботи

Доповідь «Міжнародне становище» прочитав для виборців кандидат історичних наук доцент В. О. Гольденберг. Після доповіді демонструвався кінофільм «Мурсоргський».

29 січня старший науковий співробітник інституту біології ХДУ т. Тимошов прочитав на виборчій дільниці лекцію «Про походження життя на землі».

НА ШЛЯХУ ПЕРЕБУДОВИ

В своїх геніальних роботах з питань мовознавства І. В. Сталін довів, що мова не є надбудовою над базисом, що вона не має класового характеру, що вона є загальнонародною, єдиною для всього суспільства і спільною для всіх його членів, а також те, що мова розвивається не шляхом вибухів, а поступово; показав, що граматична будова мови і основний словниковий фонд становлять характерні ознаки мови.

Ці основні положення праць товариша Сталіна були покладені в основу всієї учбово-методичної роботи на факультеті іноземних мов у I семестрі цього учбового року.

На кожному курсі факультету вступні лекції були присвячені вивченню мовознавчих робіт І. В. Сталіна. Робочі плани з мов були складені на підставі вчення І. В. Сталіна про мову. Сталінські роботи «Марксизм і питання мовознавства» глибоко вивчалися на мовознавчих кафедрах і на раді факультету. На теоретичному політсемінарі професорсько-викладацького складу було опрацьовано 7 тем, пов'язаних з мовознавчою дискусією в «Правді» та геніальними роботами І. В. Сталіна про мову.

Активність переважної більшості слухачів політсемінару дає підставу відзначити, що професорсько-викладацький склад факультету сумлінно вивчає геніальні сталінські положення з мовознавства. Слід відзначити змістовні виступи завідуючих кафедрами — О. В. Могилевської, Л. Л. Гельфенбейна, С. Г. Жив, ст. викладачів С. Ю. Комісарчик, Н. М. Троянівської, викладачів Р. В. Погорелової, Я. Б. Крупаткіна та інших. Але деякі викладачі ще не усвідомили своїх завдань. Викладач Могилевська не готується до семінару, відмовляється виступати; слабо готується до занять також викладач Фоменко.

В лекціях з мовознавства та з мов систематично піддавались критиці помилки, немарксистські погляди М. Я. Марра та його послідовників на конкретному граматичному та лексичному матеріалі.

На факультеті була проведена теоретична студентська конференція, присвячена геніальним працям І. В. Сталіна з питань мовознавства, де з змістовними доповідями виступили студенти Олексієнко, Дударчик, Зайцева, Мاستерова та інші.

Але це лише початок великої творчої роботи в справі перебудови викладання у світлі вказівок т. Сталіна. Ця робота зараз поглиблюється і поширюється.

А. С. КОЛОДЯЖНИЙ

Декан факультету іноземних мов.

Як завдання на II семестр кафедри факультету накреслили:

1. Продовжувати всебічно вивчати праці товариша Сталіна з питань мовознавства і матеріали мовознавчої дискусії, а також глибоко вивчити матеріали об'єднаної наукової сесії відділу мови і літератури Академії наук СРСР і Академії педагогічних наук РСФРР, присвяченої працям І. В. Сталіна з питань мовознавства та матеріали сесії Академії наук УРСР.

2. Особливу увагу приділити вивченню граматики, бо лише «завдяки граматиці мова дістає можливість прибрати людські думки в матеріальну, мовну оболонку», бо граматика «визначає правила зміни слів, правила сполучення слів у реченні, таким чином, надає мові стрункого, осмисленого характеру» (Сталін). Треба добиватися, щоб студенти точно знали ці правила змінювання слів і правила конструювання речень.

3. Всю наукову і науково-методичну роботу провадити на основі вчення товариша Сталіна про мову.

4. Скласти робочі плани згідно до вимог нових учбових програм.

5. Поставити на кафедрах ряд доповідей викладачів про те, як конкретно реалізуються сталінські положення в галузі мови в поточній викладацькій роботі.

6. Переглянути методичні заходи й прийоми в світлі робіт товариша Сталіна з метою поліпшення педагогічного процесу.

7. Закінчити перегляд підручників і учбових посібників, а також добрати відповідний ілюстративний матеріал для практичних робіт з студентами.

Протягом всього семестру деканат, партійна, комсомольська і профспілквова організації факультету вели постійну виховну роботу серед студентів, спрямовуючи їх увагу до систематичної наполегливої роботи над вивченням учбових дисциплін. Щомісяця підводились підсумки практичних робіт з мов. При кабінеті іноземних мов щодня давалися консультації студентам. В другій половині листопада був проведений колоквіум, наслідки якого обговорювалися на раді факультету, на кафедрах, в академічних групах і на комсомольсько-профспілкових зборах, де виявлялися причини відставання студентів з тієї чи іншої дисципліни, накресли-

валися заходи до усунення хиб в роботі. Відстаючих було зобов'язано відвідувати консультації викладачів та лаборантів при кабінеті.

Результати зимової сесії показали, що ця робота не пройшла марно. Екзаменати на факультеті пройшли організовано і на достатньому теоретичному рівні, розклад виконувався точно, без порушень і змін, випадків неввічливості студентів на іспити не було.

Екзаменати студенти склали краще, ніж в час весняної екзаменаційної сесії минулого учбового року. Процент студентів, що одержали незадовільні оцінки, з 5,4 під час минулої сесії знизився до 3,8. Із 197 студентів, що склали екзаменати, 47 одержали «відмінно» (з них 41 комсомолец), 120 склали іспити на «добре», задовільні оцінки дістало 22 студенти і 8 чоловік мають заборгованість з одного предмету.

Глибокі знання виявили студенти-відмінники англійського відділу Бомба, Котко, Панова, Чайка; німецького відділу Могила, Тертична; французького відділу Гавриленко, Трефілева та інші.

На другому курсі кращими студентами є відмінники Кутішева (староста групи), Фідельман, Сіренко, Бездетко, Титаренко та ін.

Слід особливо відзначити роботу і успіхи студенток Олексієнко (відповідальна за академсектор комсомольського бюро) і Савченко (акад. сектор профбюро), які систематично допомагали деканатові в справі організації учбового процесу, а також роботу студенток Давидової, Кузьмінської, (секретар комсомольської організації), Фідельман, Бразилевської (голова профбюро).

Ці студенти уміло поєднують громадську і академічну роботу, завжди ведуть перед. Але є такі студенти, як Бейдер, Бонь, Лехтман, Голдінов, Карпова, які одержали незадовільні оцінки. Вони часто пропускали лекції без поважних причин. Бонь, наприклад, пропустила за семестр 10 днів, Карпова — 8 днів. Ці студенти ігнорували допомогу громадської факультету, допомогу викладачів, рідко відвідували кабінет, не працювали систематично над оволодінням вивчаних дисциплін. Окремі студенти, наприклад, Меламед і Нехіс, намагались незаслужено одержати підвищену оцінку. З цим також треба рішуче боротись. Це не до лиця студентів радянського вишу.

Великі завдання стоять перед нашим колективом у II семестрі. Немає сумніву, що під керівництвом ректорату і парторганізації ці завдання будуть успішно виконані.

Про що говорять підсумки екзаменів

23 січня закінчилася зимова екзаменаційна сесія на хімічному факультеті.

До сесії факультет почав готуватися завчасно. У листопаді проведені були колоквіуми з важливіших дисциплін, результати яких дозволили звернути увагу на студентів, які відстають. Своєчасно були складені розклади екзаменів і консультацій. На кафедрах були виділені кімнати для занять студентів.

Явка на екзамені була хороша. Лише на першому курсі на екзамен з вищої математики не прийшли двоє студентів. Протягом сесії на курсах випускалися «бойові листки», де відзначалися недоліки й досягнення в ході екзаменів.

Якщо порівняти дану сесію з минулою зимовою сесією, то помітне підвищення кількості хороших оцінок. Торік хороші оцінки склали 75,2, а тепер — 83,3 процента. Зменшилася кількість незадовільних оцінок, які становлять тепер 1,53 проти 2 процентів.

З дев'яти «двійок» вісім падає на перший курс і одна на другий. Чим пояснити велику кількість незадовільних оцінок на

першому курсі? Студенти I курсу, потрапляючи після середньої школи до вищого учбового закладу, потребують керівництва у правильній організації своєї самостійної роботи. Ця ділянка роботи потребує більшої уваги викладачів факультету.

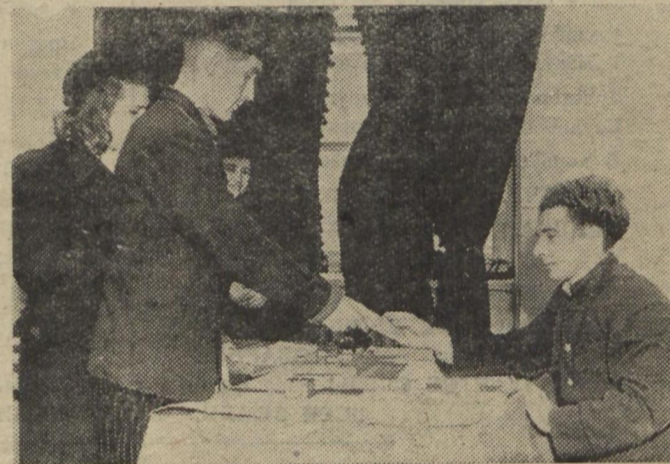
Слід зазначити, що в цілому склад першого курсу хороший, студенти Васіна, Пономарьова, Балашова показали хорошу підготовленість до екзаменів. Всього на першому курсі 12 відмінників, і є всі підстави для того, що до кінця року число це збільшиться.

На третьому курсі зовсім нема посередніх оцінок, а на п'ятому — дві посередні оцінки. Партійна, комсомольська та профспілквова організації факультету приділили велику увагу успішному проведенню екзаменаційної сесії, і це почувалося на кожному кроці.

Перед нами стоїть почесне завдання — готувати висококваліфіковані кадри для наших великих всенародних будов, які ведуться під керівництвом нашого вождя товариша Сталіна. Не може бути сумніву, що хімічний факультет успішно справиться з своїми завданнями.

Проф. Л. М. АНДРЕАСОВ,
декан хімічного факультету.

ЗИМОВИЙ ВІДПОЧИНОК

48 студентів нашого університету побувають під час зимових канікул у будинках відпочинку. Путьовки одержали інваліди Вітчизняної війни тт. Карцев, Дьомін, Черний та інші. Серед відпочиваючих відмінники навчання З. Гуревич (історичний факультет), Н. Фомін (економічний факультет),

Т. Малахова, Ю. Цветнова (філологічний факультет) та багато інших.

4 студенти одержали путьовки на відпочинок у санаторіях.

На фото: студент IV курсу фізико-математичного факультету Віталій Єрко одержує в профкомі ХДУ путьовку путьовку до будинку відпочинку.

Фото В. ВАСИЛЕНКА

Поезія, натхненна комунізмом

Павло Тичина ввійшов в українську літературу як новатор, співець мужньої радянської людини і оновленої природи. В одній з кращих поезій він проголосив: «Партія веде!» — і цю думку вклав в цілий збірник, зробив провідною і в подальшій творчості. Цим поет виявив одну з характерних ознак свого поетичного почуття — вміння читати народні думки і втілювати їх у художні образи.

Починаючи від ранніх поезій, від збірника «Сонячні кларнети», поет, бережно, ставлячись до класичної спадщини Тараса Шевченка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, прокладає шлях в літературу соціалістичного реалізму.

В боротьбі з буржуазно-націоналістичними письменниками міцніло слово поета; і сам він, переборюючи в собі абстрактний гуманізм, що подекуди виявлявся в окремих віршах ранніх збірок, і особливо у циклі «Замість сонетів і октав», ставав щоразу твердіше на ґрунт радянської дійсності, щоб згодом виступити найвидатнішим співцем радянського народу.

Великий Горький — його перший незмінний вчитель. Ще на зорі своєї творчості П. Тичина з захопленням читав його твори, саме ті твори, до яких звернувся, як до життєдайного джерела, друг М. Горького М. Коцюбинський, — це роман «Мати», по-

вість «Літо», численні оповідання.

П. Тичина — митець, що шукає і знаходить в житті і в мистецтві нове і беззастанно розвиває його в своїй творчості. Почуття нового вслякю підтримував в ньому М. Горький. В 1927 році він пише листа П. Тичині. В сердечних словах Горьківського листа чути велику турботу про розвиток братньої української літератури. Особливу увагу звертає М. Горький на новаторські починання П. Тичини: «Чи не думаєте писати прозу? Мені здається, що й тут Ви були б новатором». Ці слова Горького цілком відповідали творчим шуканням поета.

Павло Тичина — співець Радянської України. Він відтворює героїчне минуле радянського народу, оспівує Велику Жовтневу соціалістичну революцію, громадянську війну, — історичний час, коли український народ перший слідом за великим російським народом і при його допомозі піднявся на боротьбу за радянську владу. В час громадянської війни П. Тичина виявив себе співцем народної боротьби. «На майдані», «Як упав же він...», «За

До 60-річчя з дня народження П. Г. Тичини

всіх скажу», «Псалом залізу» — чи не найкращий набуток радянської поезії тих років. У фронтовій газеті (1920 р.) було вміщено тичининські «Ронделі» — поет хотів, щоб «почули скрізь пролетарі за що ми б'ємося тут у полі». Це була поезія революційного заклик, що, продовжуючи традиції революційно-демократичної літератури, водночас була якісно новою, як змістом, так і формою.

Центральний герой його творів — радянська людина, ще у розквіті творчих сил здійснюється на весь велегенський зріст. Це — трактористка Олеся Кулик, Микола Лукічов — рядові радянські люди, майстри Сталінських врожаїв, стахановці заводів і шахт.

У величому «Партія веде» поет розкриває могутню патріотичну силу радянського народу.

Оживляєм гори, води, вибудуєм заводи, ростемо ж ми, гей! — До пустель, каналу й річки наші славні п'ятірочки —

мов би до дітей, до своїх дітей.

(«Партія веде»).

На всіх ділянках народного господарства на чолі стоїть комуністична партія, її оспівує поет, як натхненника перемог радянського народу.

В 1939 році після знаменної історичної події воз'єднання Західної України з Радянською Україною в єдину державу, з'являються такі вірші П. Тичини, як «Ганусенька із Західної України», «Рум'яна та руса», «В українським місті Львові» та інші; темі воз'єднання українського народу поет присвячує і пізніше багато віршів. Коли ж, після розгрому німецько-фашистських військ, в 1945 році, до сім'ї радянських народів приєдналась Закарпатська Україна, — П. Тичина писав:

Гиря спала стопудова
Буде ясно! Голубино!
Будь здорова, будь здорова,
Закарпатська Україно!

Це — оспівування дружби радянських народів, єдності українського народу в одній сім'ї, це — почуття національної гордості й радянського патріотизму, що так повно виявляються у П. Тичини.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

№ 3

3 стор.

Выйди ночью
из квартиры тесной
в
уши раздрающий эфир,
В те края,
Где смерть над дымной бездной
Проложила огненный пунктир.
Слышишь?
Снова залпы батарей
Сотрясают ветхие землянки,
Снова,
Проклинай палачей,
Прижимают к сердцу кореянки
Сорванных с постели малышей.
Разве усидеть мальчишкам в яме?
Каждый раз рискуя головой,
Смотрят дети жадными глазами
С тротуаров на воздушный бой.
Ближе, ближе хриплый рев моторов,
Только сердце замерло и ждет.
Вот один метнулся метеором,
Вот уже на бреющем идет...
В эту ночь опять мне будут сниться
Ломаные линии траншей,
Дым атаки, тающие лица
Пулями подкошенных друзей.
Шумно ходит ветер за окном,
Тянет ветви в комнату береза
Да в степи широкой за селом
Раскричались что-то паровозы.
Брызнул в темень сноп электросварки,
Трактор проревел и вдруг затих.
Сердце ночью бьется жарко, жарко
В корпусах колхозных мастерских.
**НЕ ХОЧУ, ЧТОБ ЭТУ СТЕПЬ ОПЯТЬ
ПЕЛЕНАЛ СВИНЦОВЫЙ
ДЫМ ПОЖАРИЩ,
ЧТОБ В НОЧНЫХ АТАКАХ УМИРАТЬ
МНЕ ИЛИ ТЕБЕ ПРИШЛОСЬ,
ТОВАРИЩ!
НЕ ХОЧУ, ЧТОБ СЛЕЗЫ
ВСЕЙ ЗЕМЛИ,**

КРОВЬ И ПОТ ИСТЕРЗАННОЙ
ВСЕЛЕННОЙ
ЗОЛОТЫМИ РЕКАМИ ТЕКЛИ
В БАНКОВСКИЕ СЕЙФЫ
БИЗНЕСМЕНОВ.

Дай мне руку,
Слесарь или пахарь,
Твердую ладонь мою возьми!
Нам с тобой,
В бою не знавшим страха,
Нужен МИР!
Мы не зря, идя сквозь
смертный дым,
Позабыв про раны и усталость,
Видели грядущие сады
И в песках пустынь—каналы.
Мы сражались под колючим ветром,
Позабыв о комнатном тепле,
— Много дел у нас теперь
На щедрой,
на просторной солнечной земле.
Нужно нам водой животворящей
Мертвые пустыни напитать,
Вырастить в степи лесные чаши,
Силу рек бунтующих взнуздать.
Много нас,
бесстрашных и умелых,
Рудокопов, токарей, ткачей —
Против черной своры озверелых,
Разум потерявших торгашей.
**ПУСТЬ ОНИ В БЕССИЛЬНОЙ
ЗЛОБЕ МЕЧУТСЯ
БУДЕТ МИРНЫМ НЕБО
НАД ЗЕМЛЕЙ,
ЕСЛИ ПОВЕЛО МОЕ ОТЕЧЕСТВО
ВСЕ НАРОДЫ МИРА ЗА СОБОЙ.
ЕСЛИ В ЭТОТ БЕСПОКОЙНЫЙ ВЕК
НА МОЕЙ ПЛАНЕТЕ МУДРЫЙ
МАСТЕР,
САМЫЙ ЧЕЛОВЕЧНЫЙ ЧЕЛОВЕК
СТРОИТ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ СЧАСТЬЕ.**

ДИПЛОМНА РОБОТА КОМУНІСТА

Студент V курсу російського відділення филологічного факультету комуніст тов. Кричев працює над дипломною роботою «Чуття нового (досвід аналізу драматургії А. Сурова)». Тема актуальна, цікава, широка. Яскраво виражена партійна принциповість творчості А.

Сурова, публіцистична праця, показ боротьби радянських людей за наше комуністичне завтра — привернули увагу майбутнього фахівця. Розкрити суть цих рис — ось завдання тов. Кричева. Дуже показавою є п'єса А. Сурова «Зелена вулиця».

Вона користується широкою популярністю у радянського глядача, зокрема залізничників, героїчні будні яких зображено в п'єсі. На ній особливо і зупиняється дипломник. Працює він під керівництвом доцента М. Ф. Зверева. Робота йде успішно.

Поезія, натхненна комунізмом (ЗАКІНЧЕННЯ).

ратури. Творчість Павла Тичини перейнята народним прагненням миру. «На Конгресі миру», «За мир», «З ім'ям Сталіна», «Море говорить», — поезія, що звучить на весь голос, — в ній викриття паліїв війни, вияв думок і діянь народу. У вірші «Океан повен» П. Тичина знаходить влучне зіставлення радянського народу з глибоким грізним океаном. Тільки розгніви його — будеш ти на дні його, Будеш знати, як займатися і яка з ним війна. Так, «наш народ океан», його не охопити поглядом, не змірити його глибини. Він розкривається в боротьбі, у героїчних подвигах, що утверджують мир і творчу працю в ім'я комунізму. Спостерігаючи нові суспільні процеси, великі історичні перетворення, що відбуваються в країнах народної демократії, П. Тичина висловлює впевненість, що народи, які стали на шлях соціалізму, непереможні. Це шлях, накреслений Леніним і Сталіним, і ніхто — ніякі ворожі сили не

повернуть народ, що пізнав свободу, назад у рабство. Нехай в Європі ще гієни виють, банкіри з жиру казяться в США, — болгарі прямо йдуть і прямо діють, бо в них живе Димитрова душа. («Димитров»). В одному з міст Шотландії — в Ебердині, де після війни поету довелось бути делегатом від СРСР, він бачив народний протест проти паліїв війни. Цим протестом перейнято все: страйки і демонстрації робітників, вітальні промови на честь делегації Радянського Союзу, національні пісні і танці. Всі помисли народу в одному: вирвати кривавий ніж з рук паліїв війни, приборкати біснுவатих. Картина, яку зображує поет, глибоко символічного значення. Шотландки кружляють в ритмічному танці, а на підлозі — двоїчний меч, символ розбою, поневолення трудящих. Так хтож народ оцей поставив, Щоб танцював він на мечі? — гнівно запитує поет. Радянський посланець миру, П. Тичина висловлює заповітну думку нашого народу: тих, хто встає на боротьбу за мир проти паліїв війни, не поставити на коліна, не

розп'яти, не вбити кривавим мечем. Кров жінок і дітей Кореї, розстрілені герої Греції і В'єтнаму, обвинувачують труменів, черчелів, тіто, кривавих катів Уолл-Стріту. Поет зриває маску елейності і брехні з ватиканських чорноризників, скажених земних «божків». Паліїв війни до суду! Нам же розсвітає і жить, — виголошує поет на конференції прихильників миру в Москві. В цих віршах-памфлетах, таких близьких сатири Горького і Маяковського, ми відчуваємо голос нашого багатомільйонного народу. Відбудова народного господарства у післявоєнний період — тема багатьох поезій П. Тичини. «Пісня про Хрещатик», «Пісня про Миколу Лукичова», «Збудження весни», «До землі Донбаської», — ці вірші відображають героїку праці, оспівують людину трудових подвигів. Риса радянської людини, мужньої, внутрішньо красивої, видворено у вірші, що дав назву цілому збірнику. Вірш «І рості, і діяти» перейнято оптимізмом. Відчуття прекрасного, морально чистого, дужого, носієм якого є радянська людина, наскрізною лінією проходить через увесь вірш. Золота! — не тільки під землею, —

Золота! — у кожного в душі, — пише поет, підкреслюючи духовну красу, моральну силу радянського народу. І як заключний акорд, як проміння, що зогріває весь вірш — кінцева строфа: Усмішка в народі розцвітає, Кожен каже: й я свій труд несучу! Відбудова! — труд переростає у красу. Від імені народу поет звертається до великого вождя, йому звітує про успіхи й перемоги на нових Сталінських будовах. Показуючи єдність Сталіна з народом, П. Тичина знаходить

щирі, переконливі слова: То Сталін питає: чи кріпко ми дієм? То Сталін питає: чи все у нас є? Ой Сталіне рідний, в роботі радієм: Ми знаєм безсмертне учення твоє. Творчість П. Г. Тичини — грізна могутня зброя в боротьбі за мир, проти паліїв війни, його поезія — наступальна, дійова, — бо розв'язує найбільш важливі теми сучасності, його поезія натхненна великими ідеями комунізму. **В. БОЯНОВИЧ.**

В. о. відповід. редактора В. БУДНІКОВ.

До відома професорів, доцентів і викладачів!
Відкрито додаткову передплату на щомісячний журнал
«ВЕСТНИК ВІСШЕЇ ШКОЛИ»
(орган Міністерства вищої освіти СРСР)
Передплату приймають усі відділення «Союзпечати»
Передплатна ціна: на рік — 72 карб.
на 6 міс. — 36 карб.

Вступайте до секції ковзанярів!

Секція працює по вівторках і четвергах з 12 до 14-ої години дня на стадіоні „Динамо“, керує заняттями майстер спорту СРСР В. Букреєв.
На фото: заняття секції. Розучування старту.

Шефський похід лижників

Базова рада ДСТ «Наука» університету разом з кафедрою фізвиховання й спорту намітила широку програму допомоги фізкультурникам підшефного Савинського району в 1951 році. У дні зимових канікул група спортсменів відправилася в лижний агітпробіг по колгоспах Савинського району, присвячений виборам до Верховної Ради УРСР. Спортсмени університету проведуть велику політикомасову роботу серед колгоспників. Будуть організовані бесіди, доповіді, випуск «бойових листків», а також

конкретна допомога в організації спортивних секцій добровільного товариства «Колгоспник». До підшефного району вирушила велика група спортсменів для показових виступів, до складу якої ввійшли гімнасти, акробати, штангісти, шахісти. Вони дадуть ряд виступів, сеансів одночасної гри в шахи й шашки у районному центрі, а також в укрупнених колгоспах. Групу очолюють викладачі кафедри фізвиховання і спорту М. Д. Трушніков та А. Л. Соловубовський.

Слідми наших виступів

„Випадок з календарем“

Як повідомило редакцію партійне бюро геологічного факультету, вчинок редактора «Календаря» студентки Бородіної («Сталінські кадри», № 22) обговорю-

вався на засіданні бюро ЛКСМУ; на Бородіну накладено комсомольське стягнення. Розклад лекцій повернуто до деканату хімічного факультету.